

від 25 червня 2009 року № 1 «Про судову практику розгляду спорів щодо статусу біженця, видворення іноземця чи особи без громадянства з України та спорів, пов'язаних із перебуванням іноземця та особи без громадянства в Україні», зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20 червня 2011 року № 3 наголошується, що обґрунтоване побоювання стати жертвою переслідувань є визначальним у переліку критеріїв щодо визначення біженця. Цей критерій складається із суб'єктивної та об'єктивної сторін. Суб'єктивна сторона полягає у наявності в особи зазначеного побоювання. Побоювання є оціночним судженням, яке свідчить про психологічну оцінку особою ситуації, що склалася навколо неї. Під впливом цієї суб'єктивної оцінки особа вирішила покинути країну і стала біженцем, а тому з'ясування суб'єктивних обставин є першочерговим завданням судів під час вирішення таких спорів.

Суб'єктивна оцінка залежить від особистості, і те, що для однієї особи є нормою, для іншої може бути нестерпним. Побоювання ґрунтується не тільки на тому, що особа постраждала особисто від дій, які змусили її покинути країну, тобто ці побоювання можуть впливати не з власного досвіду біженця, а з досвіду інших людей (рідних, друзів та інших членів тієї ж расової або соціальної групи тощо).

Об'єктивна сторона пов'язана з наявністю обґрунтованого побоювання переслідування і означає наявність фактичних доказів того, що ці побоювання є реальними.

Виходячи з цього, процедура визнання біженцем не повинна ґрунтуватися на недовірі, залякуванні або методах, орієнтованих на відмову у визнанні біженцем, аби особа, яка звернулася за захистом, не потрапляла в ситуацію, за якої її права та свободи будуть порушені. Необґрунтоване або помилкове рішення може поставити під загрозу життя або свободу заявника, піддати його ризику застосування катувань, інших видів жорстокого або таких, що принижують гідність, поводження чи покаранню. Крім того процедура повинна містити певні гарантії, що має знаходити відображення в її змісті.

Таким чином, у заяві про надання статусу біженця заявник повинен довести достовірність своїх тверджень і точність фактів, на яких ґрунтується його заява. Заявник повинен переконати посадову особу органу міграційної служби в правдивості своїх фактичних тверджень. Крім того, при розгляді зазначених справ слід ураховувати, що обґрунтоване побоювання стати жертвою переслідувань є визначальним у переліку критеріїв щодо визначення біженця.

Побоювання особи є оціночним судженням, яке свідчить про психологічну оцінку особою ситуації, що склалася навколо неї в її країні. Ситуація у країні походження є доказом того, що суб'єктивні побоювання стати жертвою переслідування є цілком обґрунтованими, тобто підкріплюються об'єктивним положенням у країні та історією, яка відбулася особисто із заявником.

Зважаючи на такі обставини, конституційний принцип верховенства права має стати наріжним каменем поваги до людської гідності, свободи та безпеки. Саме у цьому і полягає його дія щодо визнання біженцем в Україні.

Одержано 28.03.2019

УДК 351.74:343.211.4

Наталія Петрівна ЧЕРНЯК,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального процесу факультету підготовки

фахівців для органів досудового розслідування

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9494-7016>;

Альвіна Михайлівна СТАРУСЬОВА,

курсант факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Гендерна рівність в різні часи та в різних країнах мала свій характер та свої особливості. В наш час відбуваються докорінні зміни суспільства у питанні гендерної рівності. Сьогодні жінки все більше опановують чоловічі професії, тому на даний час вже важко уявити національну поліцію

без них. Як зазначає статистика кількість жінок, які несуть службу в правоохоронних органах з кожним роком збільшується. Відповідно до ч.1 ст.49 Закону України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року № 580-VIII, на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою [1].

Не дивлячись на те, що на законодавчому рівні прописані умови реалізації та забезпечення рівних прав, хоча відсутня конкретика положень щодо гендерної рівності під час працевлаштування в різних сферах суспільного життя, у тому числі й у правоохоронній, узагалі відсутня [2, с. 300].

Велика кількість науковців приділяло належну увагу питанню гендерної рівності, їх дослідження мали велике практичне та наукове значення, яке сприяло забезпеченню гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Зокрема В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Барко, А. Васильєв, В. Гречко, Г. Гарбуз, С. Гусаров, Т. Іванова, Л. Кривенко, К. Левченко, Н. Максименко, О. Мартиненко, П. Михайленко, В. Цветков. Проте, на нашу думку, дуже мало уваги приділяли питанню саме історичному виникненню, розвитку та змінам, які відбувалися. Багато законодавчих актів Україна прийняла після прийняття незалежності. В них забороняють дискримінацію, а також вони мають закріплені принципи гендерної рівності. Слід зазначити, що не тільки в Україні, а й за її кордонами, тому аби не відставати від європейських країн вона ратифікувала багато міжнародних документів, а саме: Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р., Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14 грудня 1960 р., Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р. та інші.

Перші згадки до призову жінок на військову службу були ще занотовані у Військовому Статуті Петра I 1716 р. Так, жінки повинні були нести службу на санітарних, господарських роботах, а також у шпиталях. Пізніше були згадки про «амазонську роту», до якої входили жінки та дочки офіцерів.

Закономірним процесом розвитку гендерних відносин, як зазначають Ю. О. Свеженцева, А. В. Мороз, являється служба жінок в правоохоронних органах, щоб досягти гендерну рівність не можна забувати про традиційні стереотипи. Жінки та чоловіки являються їх носіями. Служба в правоохоронних органах потребує від жінок вимоги, які суперечать всім традиційним стереотипам жіночої поведінки і підтримують чоловічі. Жінки такі вимоги «чоловічої поведінки» виконують у більшості не в повному обсязі [3].

Щоб забезпечити належне виконання функцій та завдань, які поставлені правоохоронним органам перед державою, змінити психологічний клімат у колективі, а також скоротити некомплект кадрів, необхідно залучати жінок до служби в правоохоронних органах. На сьогоднішній день все ж таки існують деякі проблеми у забезпеченні гендерної рівності в правоохоронних органах. Політика гендерної рівності в Україні намагається створити суспільство, де чоловіки та жінки мають рівні права та можливості, проте ще незакінченими залишаються питання про дискримінацію жінок в правоохоронних органах.

Таким чином, аби забезпечити в повному обсязі гендерну рівність між чоловіком та жінкою в правоохоронній діяльності насамперед потрібно підвищення професійного зросту та розкриття у ньому його особистих, моральних та ділових якостей. Також, що є не мало важливим для працівника правоохоронних органів, є його високі моральні якості, а також вирішення питань у екстремальних ситуаціях.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Сердюченко О. В., Коваленко Ж. А. Механізм забезпечення гендерної рівності при працевлаштуванні в органи прокуратури України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 2. С. 300–304.
3. Свеженцева Ю. О., Мороз А. В. Аналіз проблеми гендерної нерівності в органах внутрішніх справ крізь призму теорій визнаних і сторонніх, схізмогенезису та маргінальності. *Наукові студії Львівського соціологічного форуму «Багатовимірні простори сучасних соціальних змін»*. 2008. С. 375–379.

Одержано 04.04.2019